

Retriever

Bruk av
forskning og
forskere i
norske medier

2018-2020

På oppdrag fra Norges
forskningsråd

Innledning

Hvordan brukes forskning og forskere i norske medier? Og hvordan har dette utviklet seg gjennom de siste tre årene?

Dette er hovedspørsmålene Retriever undersøker i denne analysen. Spørsmålene er forsøkt besvart gjennom følgende delproblemstillinger:

- Hvor mye har mediene skrevet om forskning i 2020, og hvordan er deknningen sammenlignet med 2018 og 2019?
- Hvor mye av den eventuelle økningen fra 2018/2019 til 2020, utgjøres av saker relatert til covid-19?
- Innen hvilke tematikk brukes forskning mest?
- Er det endringer i kanalsammensetning: medietype, kildekategori og sjanger?
- Er det flere forskere som ytrer seg gjennom kronikker og/eller leserinnlegg i 2020, sammenlignet med 2018/2019?

Vi bruker ulike fremgangsmåter for å besvare de ulike spørsmålene. I første del av analysen bruker vi boolske søk for å se overordnet på antall oppslag **der forskere får uttale seg**. Her ligger alle norske redaksjonelle kilder i Retrievers kildebase til grunn for undersøkelsene. Søkene benytter ulike relevante ord og begreper for å fange opp de rette oppslagene.

I andre del av analysen har vi nærlest et utvalg oppslag for å få mer innsikt i hvordan forskning og forskere brukes av mediene. Her undersøker vi de fem største avisene på nett, og vi har gjennomgått alle oppslag publisert i disse mediene gjennom en utvalgt tidsperiode. Vi har valgt å gjennomgå alle oppslag i de valgte mediene for å også registrere forskningsomtale som ikke fanges opp gjennom søk. Her har vi fanget opp oppslag som bruker forskning, forskningsrapporter og –studier på ulikt vis, samt uttalelser fra forskere, professorer og lignende. Les mer om metoden bakerst i analysen.

Innhold	Side
Innledning	2
Hovedfunn	3
<u>Del 1: Bruken av forskeruttalelser i norske medier</u>	4
Volumet i omtalen: forskeruttalelser	5-8
Volumet i omtalen: COVID-19 mot andre forskningsområder	9-10
<u>Del 2: Bruken av forskere og forskning i et utvalg riksmidler</u>	11
Omfang	12-13
Forskningens rolle i oppslagene	14
Tematikk	15
Uttalelser og henvisning til forskning	16
Sjanger	17
Norsk vs. internasjonal forskning	18
Interaksjoner på Facebook	19-20
Metode	21

Analysen er gjennomført på oppdrag fra Norges forskningsråd.

Retriever er Nordens ledende leverandør av nyhetsovervåkning, verktøy for redaksjonell research og medieanalyse. Selskapet er heleid av NTB og svenske TT.

Hovedfunn

- Vi ser at bruken av forskere og forskning i norske medier ligger relativt likt i 2018 og 2019, men at det skjer en stor endring i 2020. Snittantallet forskeruttalelser per måned øker med 7,5 prosent.
- Økningen i 2020 skyldes et stort antall oppslag som benytter forskning og forskere i forbindelse med covid-19 og koronapandemien.
- Når vi ser på forskeruttalelser samlet for årene 2018-2020, ser vi at 19 prosent av oppslagene i der en forsker kommer til orde handler om medisin og helse. Ser vi de tre årene hver for seg finner vi imidlertid store forskjeller. Vi ser at politikk var det største temaet i både 2018 og 2019 med 16 prosent av omtalen begge årene. I 2019 var også økonomi/næringsliv og natur/miljø større enn medisin og helse.
- Når vi sammenligner et utvalg konkrete forskningsfelt, som kreftforskning og klimaforskning, ser vi igjen at omtalen er relativt jevn gjennom 2018 og 2019, men at det skjer en dramatisk endring i mars 2020. Samtidig som omtalen av forskning knyttet til covid-19 og korona skyter i været, ser vi at omtalen av andre forskningsfelt reduseres, og slik har det fortsatt gjennom 2020.
- Norske medier publiserer mer omtale av koronaforskning på åtte måneder, enn de har publisert om klimaforskning de siste tre årene.
- I den kvalitative analysen har vi gjort en næranalyse av hvordan forskning brukes i et utvalg på fem riksdekkende nettmedier. Analysen viser at i snitt syv prosent av oppslagene i disse mediene benytter seg av forskning eller forskere. Det er imidlertid store forskjeller mediene i mellom.
- Også i den kvalitative analysen finner vi at samtidig som koronaforskning omtales i økende grad, vies det mindre plass til andre forskningsfelt.
- Vi ser at forskere og forskningsformidling høy synlighet i 28 prosent av oppslagene, og middels synlighet i 29 prosent av oppslagene. I de resterende 33 prosentene har forskere og forskningsformidling lav synlighet. Fordelingen på synlighet viser med andre ord at det ofte blir henvist til forskere og forskning i oppslag hvor dette ikke er hovedtema. I disse oppslagene blir forskning typisk brukt for å underbygge hovedtematikken i omtalen.
- Forskere kommer til orde i om lag 56 prosent av forskningsomtalen når vi ser alle årene samlet. Det er imidlertid relativt store variasjoner fra år til år. 65 prosent av omtalen inneholder uttalelser i 2018, mens andelen synker til 57 prosent i 2019 og videre til 49 prosent i 2020. Målt i antall oppslag er det likevel i 2020 vi finner *flere* oppslag med uttalelser fra forskere. Dette kommer av at det totalt sett publiseres langt mer forskningsomtale dette året.
- En overveidende andel, 84 prosent, av forskningsstoffet er rent nyhetsstoff. 15 prosent er innsendt stoff, og kun én prosent er redaksjonelt meningsbærende stoff (leder- og kommentarartikler). Forskere selv står bak åtte prosent av debattinnleggene.
- En overvekt av omtalen, 65 prosent, henviser til forskning som foregår i Norge, mens 22 prosent henviser til internasjonal forskning.
- Det er oppslag som er tilknyttet forskningsfeltet utdanning og kompetanse som skaper mest gjennomsnittlig engasjement på Facebook i analyseperioden. Dette fagfeltet står kun for 3,5 prosent av den totale forskningsomtalen i perioden 2018 til 2020. Oppslag som er tilknyttet de to forskningsområdene som har fått mest oppmerksomhet i perioden, helse og medisin og samfunn, engasjerer ikke i samme grad i sosiale medier.

Del 1: Bruken av forskeruttalelser i norske medier

Forskeruttalelser i norske medier

For å undersøke hvor ofte professorer og andre forskere kommer til orde i norske medier, har vi formulert omfattende søkestrenger som kombinerer en lang rekke ulike forskertitler. Videre har vi identifisert oppslag der disse kommer til orde. Kildegrunnlaget er alle norske redaksjonelle medier på nett, papir og eter i Retrievers kildebase.

2 838 forskeruttalelser per måned

Når vi ser 2018 til 2020 under ett, finner vi i snitt 2 838 oppslag med forskeruttalelser per måned. Diagrammet til høyre viser hvordan dette fordeler seg på de tre årene.

2018 og 2019 ligger relativt likt med henholdsvis 2790 og 2759 oppslag i snitt. Per oktober 2020 ser vi imidlertid en tydelig økning. I 2020 finner vi så langt i snitt 2965 oppslag med forskeruttalelser per måned. Dette utgjør en økning på 206 oppslag, eller 7,5 prosent.

7,5 prosent flere oppslag med forskeruttalelser i 2020

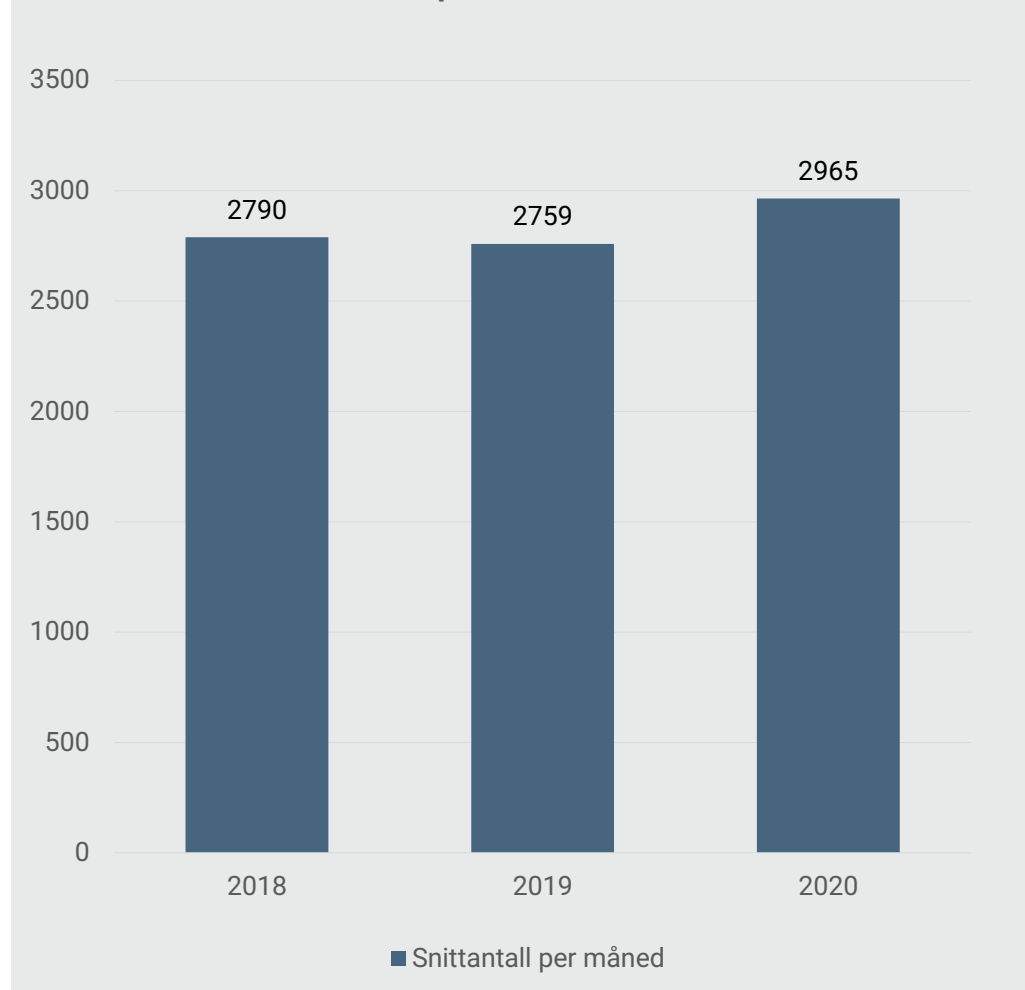
Tabellen øverst til høyre viser totalt antall oppslag med forskningsuttalelser per år. Vær oppmerksom på at 2020 kun inkluderer data til og med oktober måned.

Diagrammet på neste side viser antall oppslag med forskeruttalelser per måned gjennom hele perioden.

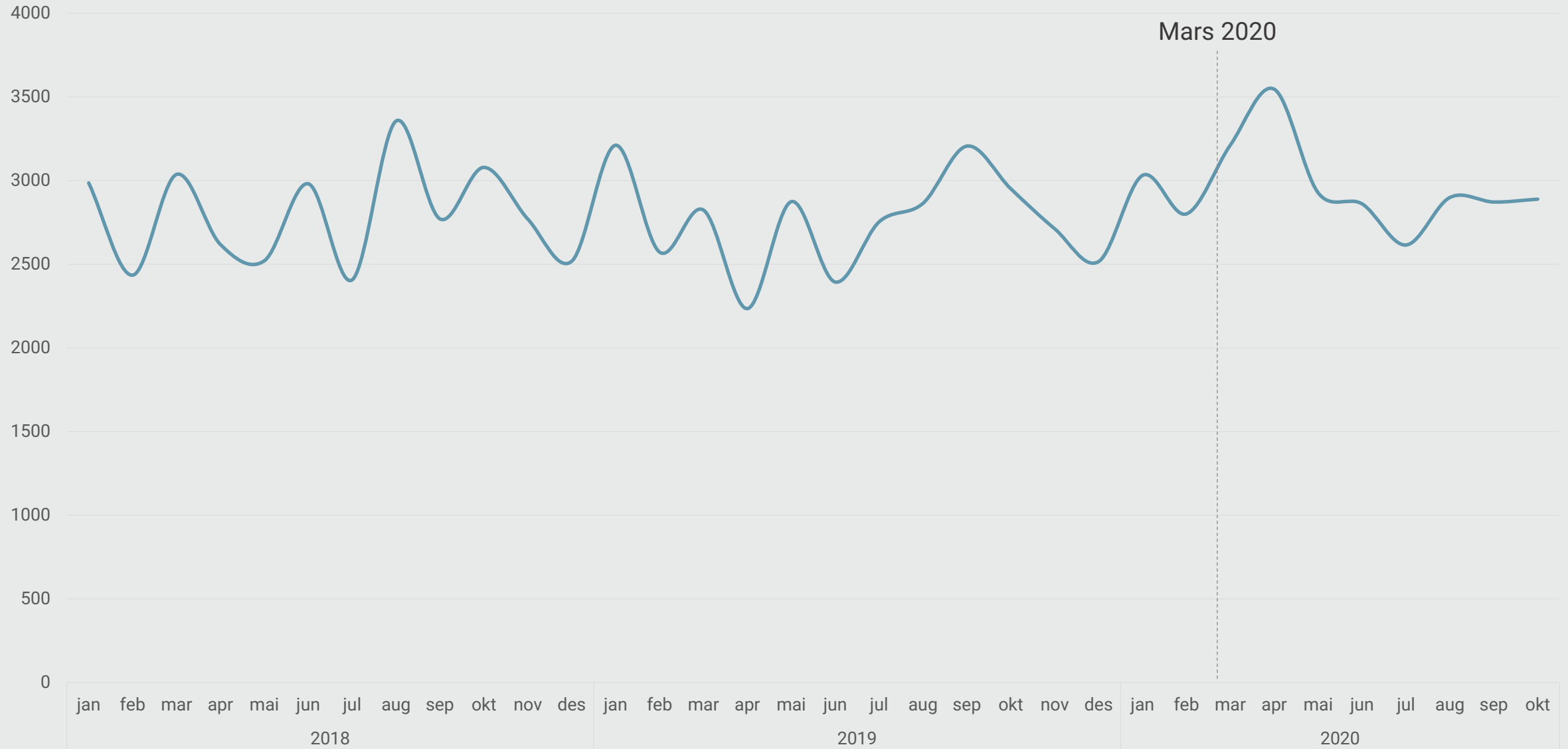
	2018	2019	2020*
Antall oppslag med forskningsuttalelser	33 479	33 113	29 653

*2020 inkluderer data til og med 31. oktober

Snittantall forskeruttalelser per måned

Antall oppslag med forskeruttalelser over tid

Volumet i omtalen: Forskeruttalelser

Tematikk i oppslagene

Alle oppslag som inneholder forskeruttalelser er også kategorisert etter tema. Dette er gjort ved hjelp av maskinlærte språkmodeller. Temainndelingen følger en internasjonal standard, kalt IPTC, for kategorisering av nyheter og pressemeldinger. Hvert oppslag kategoriseres på ett tema, etter hvilket felt som er mest dominerende i oppslaget.

Forskere brukes oftest i omtale knyttet til medisin og helse

Ser vi de tre årene under ett finner vi at medisin og helse er den største temakategorien. Totalt 19 prosent av oppslagene med forskeruttalelser er knyttet til dette temaet. Økonomi/næringsliv og politikk er også sentrale temaer når forskeruttalelser benyttes. Temaene utgjør begge 14 prosent av alle oppslagene med forskeruttalelser. Natur og miljø er fjerde størst med 13 prosent. Diagrammet til høyre viser hvordan omtalen fordeles på alle temakategoriene.

19 prosent av oppslagene i perioden 2018-2020 der en forsker kommer til orde handler om medisin og helse

Ser vi de tre årene hver for seg finner vi imidlertid store forskjeller. Vi ser at politikk var det største temaet i både 2018 og 2019 med 16 prosent av omtalen begge årene. I 2019 var også økonomi/næringsliv og natur/miljø større enn medisin og helse. Diagrammet på neste side viser hvordan omtale per tema har utviklet gjennom perioden.

Andel oppslag fordelt på tema

Diagram: Andel oppslag fordelt etter tema, totalt for 2018-2020

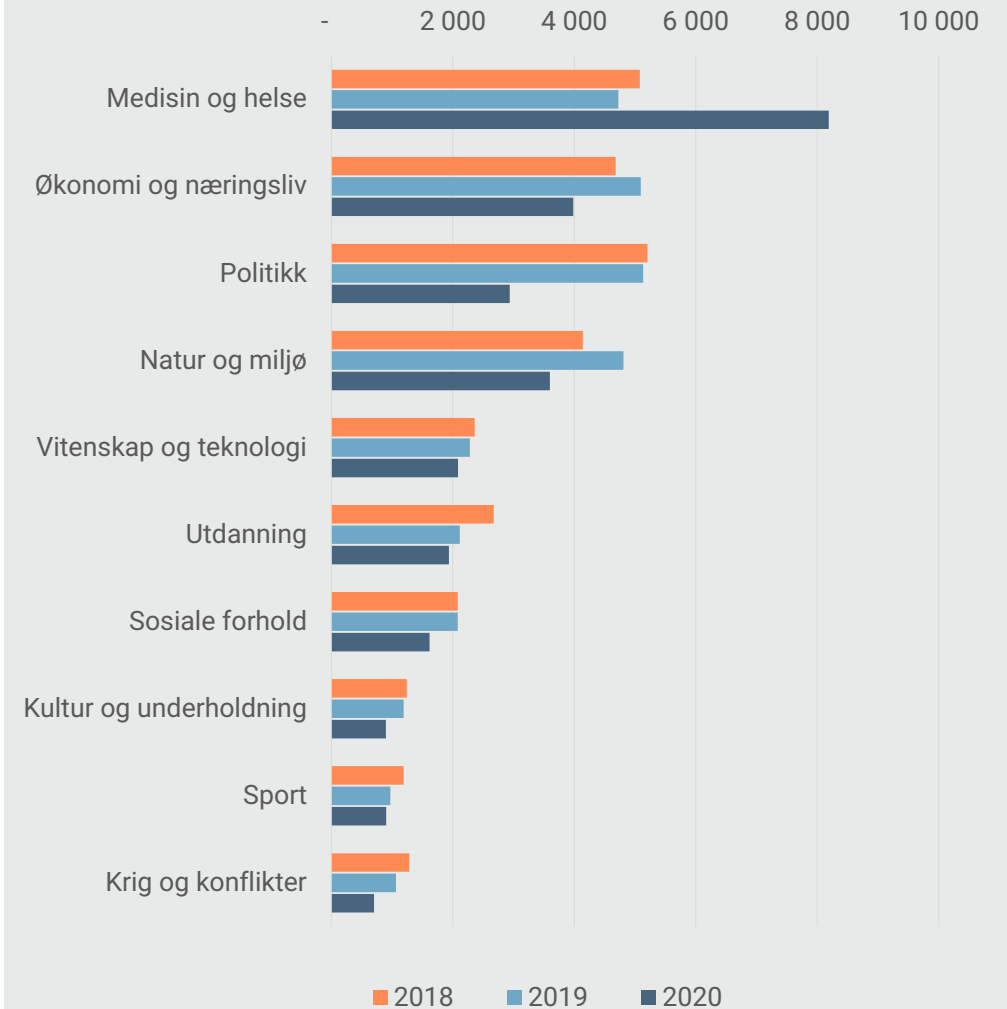
Volumet i omtalen: Forskeruttalelser

Diagrammet til høyre viser antall oppslag per år fordelt etter tema. Her har vi inkludert de ti temaene med mest omtale. Her ser vi at de fire øverste temaene, medisin/helse, økonomi/næringsliv, politikk og natur/miljø, ligger relativt jevnt i årene 2018 og 2019. Så skjer det en endring i 2020: oppslag knyttet til medisin og helse øker med 73 prosent sammenlignet med 2019. Samtidig ser vi at antall forskeruttalelser reduseres i alle de øvrige temaene. Denne endringen har sammenheng med koronapandemien som har vært sentral gjennom hele 2020. Omtalen av covid-19 har ført til en generell nedgang i omtalen av andre tema, og dette ser vi også i omtalen som benytter seg av forskeruttalelser.

Størst er nedgangen i politikk på -43 prosent. I 2019 var det som følge av kommune- og fylkestingsvalget spesielt mange politikkoppslag, og nedgangen er derfor ekstra stor på dette temaområdet. Ellers ser vi også stor reduksjon i antall oppslag som benytter forskere i forbindelse med natur og miljø, kultur og underholdning, krig og konflikter og økonomi og næringsliv.

	Antall oppslag 2020	Endring fra 2019	Endring i prosent
Medisin og helse	8 191	3 464	+73 %
Økonomi og næringsliv	3 984	-1 112	-22 %
Politikk	2 937	-2 196	-43 %
Natur og miljø	3 599	-1 212	-25 %
Vitenskap og teknologi	2 086	-195	-9 %
Utdanning	1 935	-180	-9 %
Sosiale forhold	1 616	-465	-22 %
Kultur og underholdning	898	-293	-25 %
Sport	903	-67	-7 %
Krig og konflikter	702	-362	-34 %

Antall oppslag med forskeruttalelser per år, fordelt per tema

Volumet i omtalen: COVID-19 mot andre forskingsområder

Ulike forskningsområder og COVID-19

For å undersøke omtalen av spesifikke forskningsområder har vi også formulert søkestrenger som fanger opp omtale av et utvalg tema. Her har vi ikke tatt utgangspunkt i forskeruttalelser, men søker åpent på spesifikke forskningsområder. Søkestrengene er formulert for å fange opp omtale som nevner eller omtaler helseforskning, klimaforskning, kreftforskning, medieforskning, naturforskning og samfunnsforskning. Dette er de seks forskningsbegrepene vi ser brukes mest i norske medier. I tillegg har vi sett på omtale av forskning knyttet til covid-19. Kildegrunnet er alle norske redaksjonelle kilder i Retrievers kildebase. Dette inkluderer papirkilder, nettkilder og et utvalg etermedier. Søkestrengene fanger opp oppslag som bruker bestemte ord og benevninger innenfor de ulike forskningsområdene, og er ikke uttømmende for all forskningsomtale innen hvert tema. De gir likevel et bilde av hvordan de ulike områdene står i forhold til hverandre.

Utvikling over tid

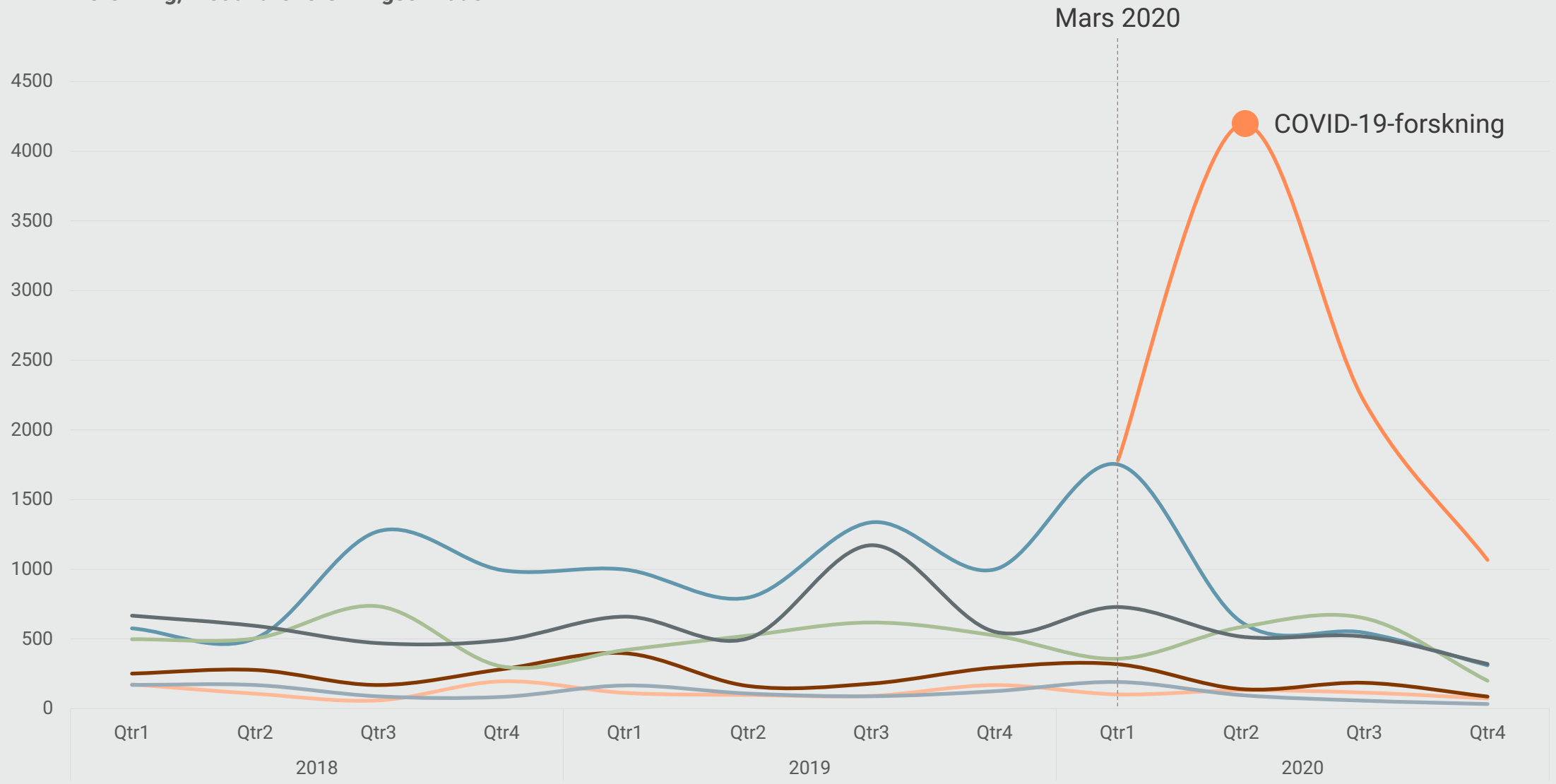
Diagrammet på neste side viser hvordan omtalen av de ulike forskningsområdene fordeler seg over tid. Vi ser at omtalen er relativt jevn for alle forskningsområdene i 2018 og 2019, men at det også her skjer en dramatisk endring i mars 2020.

Samtidig som omtalen av forskning knyttet til covid-19 og korona skyter i været, ser vi at omtalen av andre tema reduseres, og slik har det fortsatt gjennom 2020. Til og med oktober 2020 er det publisert nesten like mange oppslag som viser til covid-19-forskning, enn det som er publisert om klimaforskning på de tre årene til sammen.

Norske medier publiserer mer omtale av koronaforskning på åtte måneder, enn de har publisert om klimaforskning siste tre år

COVID-19-forskning, mot andre forskningsområder

— COVID-19-forskning — Helseforskning — Klimaforskning — Kreftforskning — Medieforskning — Naturforskning — Samfunnsforskning

Del 2: Bruken av forskere og forskning i et utvalg riksmedier

For å få mer innsikt i *hvordan* forskere og forskning brukes i norske medier har vi gjort en nærlesning av oppslag publisert i fem utvalgte riksdekkende. På denne måten har vi forsikret oss om at vi fanger opp alle oppslag der enten en forsker, professor eller lignende kommer til orde, eller der det benyttes eller refereres til forskning, forskningsrapporter, -studier eller lignende. Alle oppslag med forskeruttalelser og oppslag der forskning benyttes er analysert spesielt. Les mer om metoden bakerst i analysen.

Formålet med gjennomgangen er dels å få innsikt i hvor ofte forskere og forskning brukes i norske medier, dels å få innsikt i hvilken rolle forskningen spiller, hvem som kommer til orde, hvor ofte det er snakk om uttalelser og hvor ofte det kun refereres til forskningsrapporter og lignende. Det er også sentralt å undersøke endringer underveis i 2020, med tanke på koronapandemien og covid-19-viruset.

“ Forskning og forskere brukes i syv prosent prosent av medieoppslagene

Andelen forskningsomtale

Vi finner at totalt 591 oppslag i de utvalgte mediene benytter forskere og forskning, i de utvalgte periodene. Dette utgjør syv prosent av den totale mengden oppslag publisert av de samme mediene i de samme periodene.

Tabellen nederst til høyre viser antall oppslag publisert i de valgte kildene på gitte datoene, hvor mange av oppslagene som benytter seg av forskere og forskning, samt hvor stor andel dette utgjør av totalen. Her har vi summert antallet oppslag for alle de utvalgte datoene i årene 2018, 2019 og 2020.

Andelen forskningsoppslag varierer noe fra kilde til kilde. Nettavisen og Dagsavisen er kildene som oftest benytter seg av forskning og forskere. Denne omtalen utgjør 17 prosent for begge kildene. Nationen publiserer lavest andel forskningsoppslag med to prosent. Videre ser vi at syv prosent av Aftenpostens oppslag benytter seg av forskning og forskere, mens ni prosent av Dagbladets oppslag gjør det samme.

I de påfølgende sidene ser vi nærmere på omtalen som benytter seg av forskere, professorer, forskning og lignende. Vi omtaler disse oppslagene som forskningsomtale.

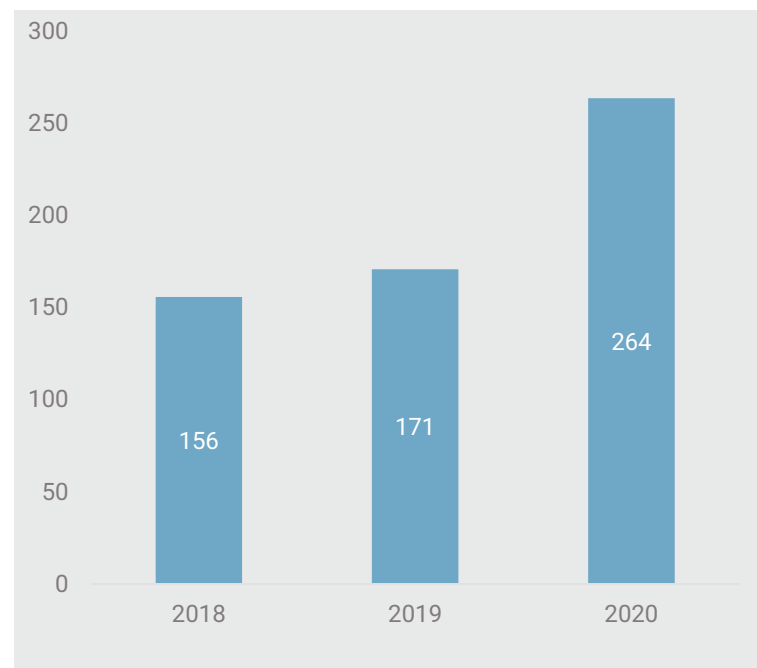
Kilde	Antall oppslag totalt	Antall forskningsoppslag	Andel forskningsoppslag
Aftenposten	2270	163	7%
Dagbladet	1755	159	9%
Nettavisen	805	134	17%
Dagsavisen	461	79	17%
Nationen	2732	56	2%

Tabell: Antall oppslag totalt for de utvalgte datoene i 2018, 2019 og 2020

Forskningsomtale i norske medier: Omfang over tid

Diagrammet under illustrerer antall oppslag i de utvalgte kildene som faller inn under definisjonen forskningsomtale år for år. Fra 2018 til 2019 øker forskningsomtalen marginalt med 15 oppslag. Fra 2019 til 2020 ser vi imidlertid en økning på hele 54 prosent fra året før. Som tabellen nederst til høyre viser, publiserer kildene totalt sett også flere oppslag i 2020, sammenlignet med de to foregående årene.

Korona setter sitt tydelige preg på medieomtalen til en rekke organisasjoner, virksomheter og ulike temaområder i 2020. Også innenfor forskningsfeltet er korona naturlig nok svært relevant for både omfang og innhold. 159 av totalt 264 oppslag som er relatert til forskning er på ulike måter knyttet opp mot koronapandemien i 2020.

Antall oppslag med forskningsomtale per år

Samtidig som forskere og forskning har en mer fremtredende plass i kildene i 2020, viser tallene at det er færre oppslag med forskningsformidling enn i 2018 og 2019 når vi *ekskluderer* koronaomtalen. Dette bekrefter funnen fra del 1 av analysen, der vi så at samtidig som omtalen av koronaforskning økte dramatisk, falt også omtalen av andre forskningsfelt. Forskning brukes med andre ord mer i 2020, men en stor majoritet er knyttet til covid-19 og koronapandemien.

Forskning og forskere brukes oftere i 2020 – men samtidig som koronarelatert omtale øker, minker omtalen på andre forskningsfelt

	Antall oppslag totalt	Antall forskningsoppslag	Andel forskningsoppslag
2018	2 768	156	6%
2019	2 449	171	7%
2020	2 806	264	9%
Totalt	8 023	591	7%

Antall oppslag for de utvalgte datoene per år

Forskningsomtale i norske medier: Forskningens rolle i oppslagene

For å synliggjøre hvor fremtredende forskere og forskningsformidling er i omtalen er oppslagene kategorisert ut fra hvorvidt forskning har lav, middels eller høy synlighet i oppslagene.

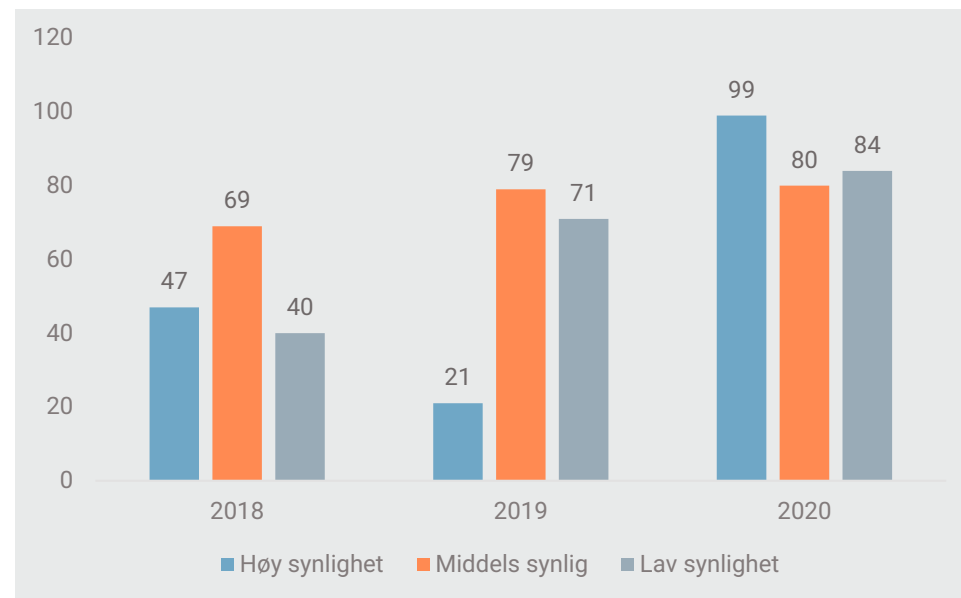
Samlet for 2018, 2019 og 2020 har forskere og forskningsformidling høy synlighet i 167 oppslag (28 prosent), middels synlighet i 228 oppslag (39 prosent) og lav synlighet i 195 oppslag (33 prosent). Fordelingen på synlighet viser med andre ord at det ofte blir henvist til forskere og forskning i oppslag hvor dette ikke er hovedtema. I disse oppslagene blir forskning typisk brukt for å underbygge hovedtematikken i omtalen.

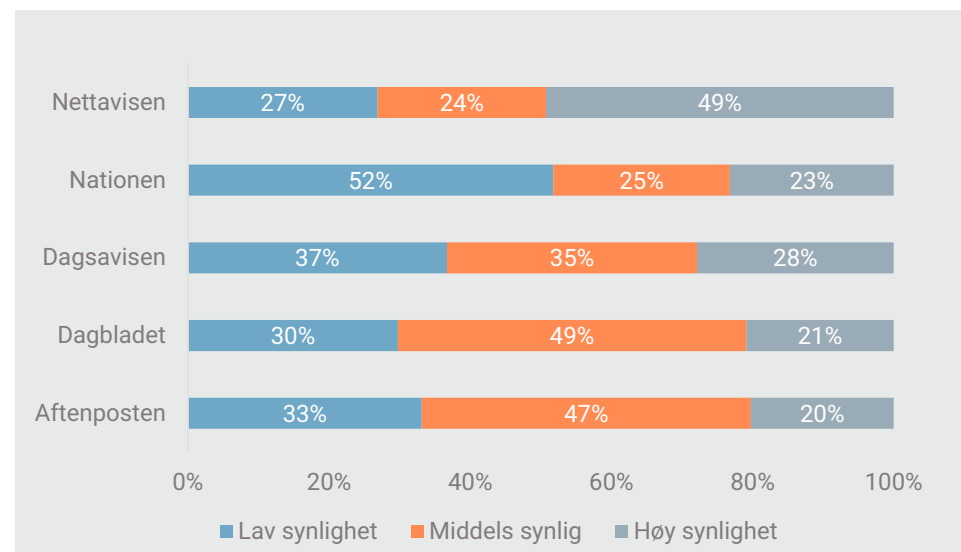
Forskning spiller en viktigere rolle medieomtalen i 2020. Dette skyldes i hovedsak forskningen og forskernes rolle i koronapandemien

Diagrammet øverst til høyre viser forskningens rolle i oppslagene per år i analyseperioden. De tydeligste forskjellene finner vi i oppslag der forskning og forskningsformidling har høy synlighet. I 2020 finner vi langt flere oppslag der forskning og forskere har høy synlighet, sammenlignet med 2018 og 2019. Brorparten av oppslagene der forskning har høy synlighet i 2020, 75 prosent, er relatert til korona.

Diagrammet under viser hvor fremtredende forskere og forskningsformidling er i de ulike kildene. Diagrammet illustrerer at Nettavisen publiserer størst andel oppslag der forskning har høy synlighet, mens Nationen oftest omtaler forskning mer perifert.

Forskningens synlighet i oppslagene per år

Forskningens synlighet i oppslagene fordelt på kilde

Diagrammet nederst til høyre viser hvordan forskningsomtalen i analyseperioden fordeler seg på tema. Fordi omtalen her er kategorisert manuelt har vi benyttet et mer finmasket kategorisystem enn i del 1 av analysen, og kategoriseringen tar utgangspunkt i hva som er fokus *i forskningen* det vises til – hvilket forskningsfelt som brukes, uavhengig av som er det overordnede tema for oppslaget.

Vi ser at ett av tre oppslag faller inn under forskningsområdet helse og medisin, etterfulgt av samfunnsforskning og forskning på klima og bærekraft.

Med unntak av en markant økning i forskningsomtale relatert til helse om medisin i 2020, er den tematiske fordelingen mellom de ulike forskningsfeltene relativt stabil gjennom analyseperioden. Samfunnsforskning og forskning på klima og bærekraft får mest spalteplass både i 2018 og 2019, etterfulgt av utenriks. Både i 2018, 2019 og 2020 er det forskningsformidling relatert til kultur, underholdning og medier som får minst oppmerksomhet.

Forskningsfeltet helse og medisin utgjør henholdsvis 17 og 16 prosent av omtalen i 2018 og 2019. I 2020 øker andelen til nesten 60 prosent av den totale forskningsomtalen. Forskningen og forskernes rolle i koronapandemien utgjør 83 prosent av omtalen innenfor forskningsområdet helse og medisin dette året. Også innenfor forskningsfeltene samfunn, utenriks, økonomi, utdanning og kompetanse, natur og miljø og kultur, underholdning og medier finner vi koronarelatert omtale i 2020. Dette indikerer at koronapandemien har satt sitt preg på forskningsomtalen innenfor flere disipliner.

I 2018 og 2019 er det samfunnsforskning som oftest får plass i mediene. I 2020 er det helse og medisin som står for majoriteten av omtalen

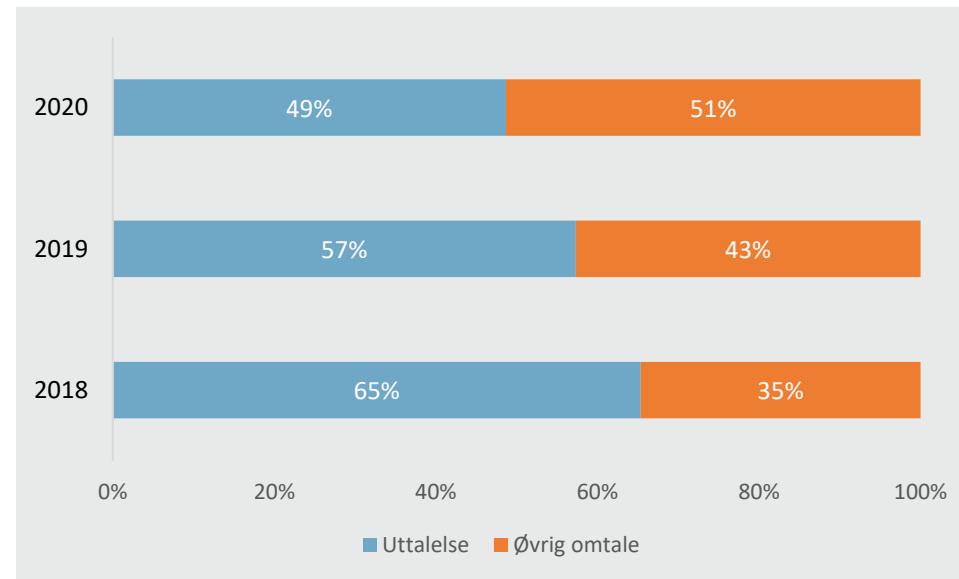
Forskningsomtalen i 2018, 2019 og 2020 fordelt på tema

Det øverste diagrammet illustrerer hvor stor andel av forskningsomtalen i 2018, 2019 og 2020 som inneholder uttalelser fra forskere. Dette inkluderer også debattinnlegg hvor forskere og professorer står som avsendere.

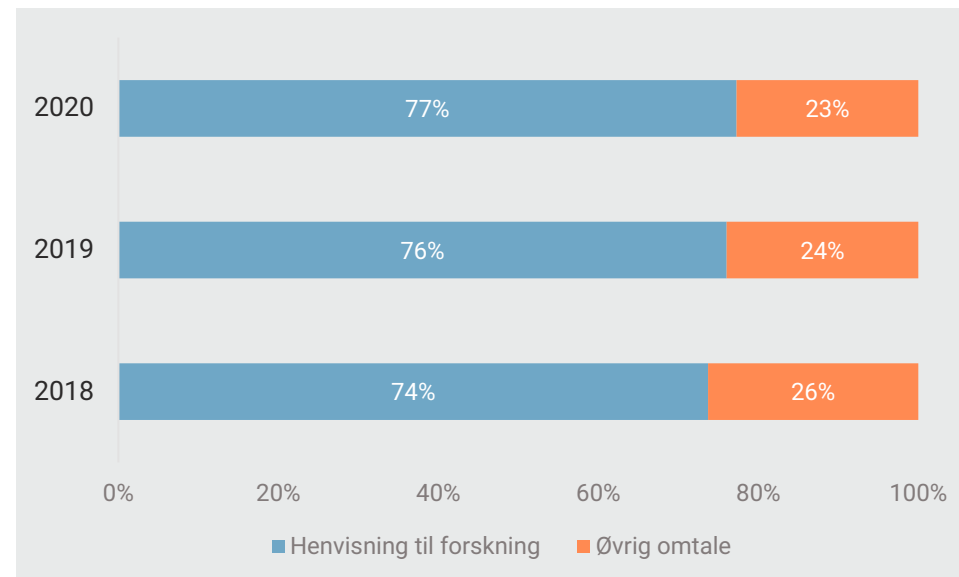
Hvis vi ser på de tre årene samlet kommer forskere til orde i 56 prosent av forskningsomtalen. Det er imidlertid relativt store variasjoner i den prosentvise andelen omtale hvor forskerne får underbygge omtalen med uttalelser og kommentarer fra år til år. 65 prosent av omtalen inneholder uttalelser i 2018, mens andelen synker til 57 prosent i 2019 og videre til 49 prosent i 2020. Målt i antall oppslag er det likevel i 2020 vi finner *flest* oppslag med uttalelser fra forskere. Dette kommer av at det totalt sett publiseres langt mer forskningsomtale dette året.

I 2018 og 2019 er det forskere som tilhører fagfeltene samfunn og klima og bærekraft som oftest kommer til orde. I 2020 er det innenfor forskningsfeltet helse og medisin oppslagene oftest underbygges med sitater fra forskere på fagfeltet. Av kildene er det Dagbladet som oftest lar forskerne komme til orde som kilder, mens Nationen har størst andel omtale om forskning uten uttalelser fra forskere.

Diagrammet nederst til høyre illustrerer hvor stor andel av forskningsomtalen som henviser til konkret forskning eller forskningsrapporter. Totalt inneholder 76 prosent av omtalen slike henvisninger. Vi finner kun små variasjoner i andelen omtale med henvisning til konkret forskning fra år til år. Det er kilden som har størst andel forskningsomtale uten uttalelser fra forskere, Nationen, som oftest henviser til forskningsrapporter.

Forskningsomtalen per år med uttalelser fra forskere

Forskningsomtalen per år med henvisning til forskningsrapporter

Diagrammet til høyre viser hvordan forskningsomtalen fordeler seg på sjanger. En overveidende andel, 84 prosent, er rent nyhetsstoff eller redaksjonelt stoff. 15 prosent er innsendt stoff, og kun én prosent er redaksjonelt meningsbærende stoff (leder- og kommentarartikler).

Vi finner små variasjoner i sjangerfordelingen mellom de ulike årene. I 2018, 2019 og 2020 utgjør det innsendte stoffet henholdsvis 15, 19 og 13 prosent av den totale omtalen.

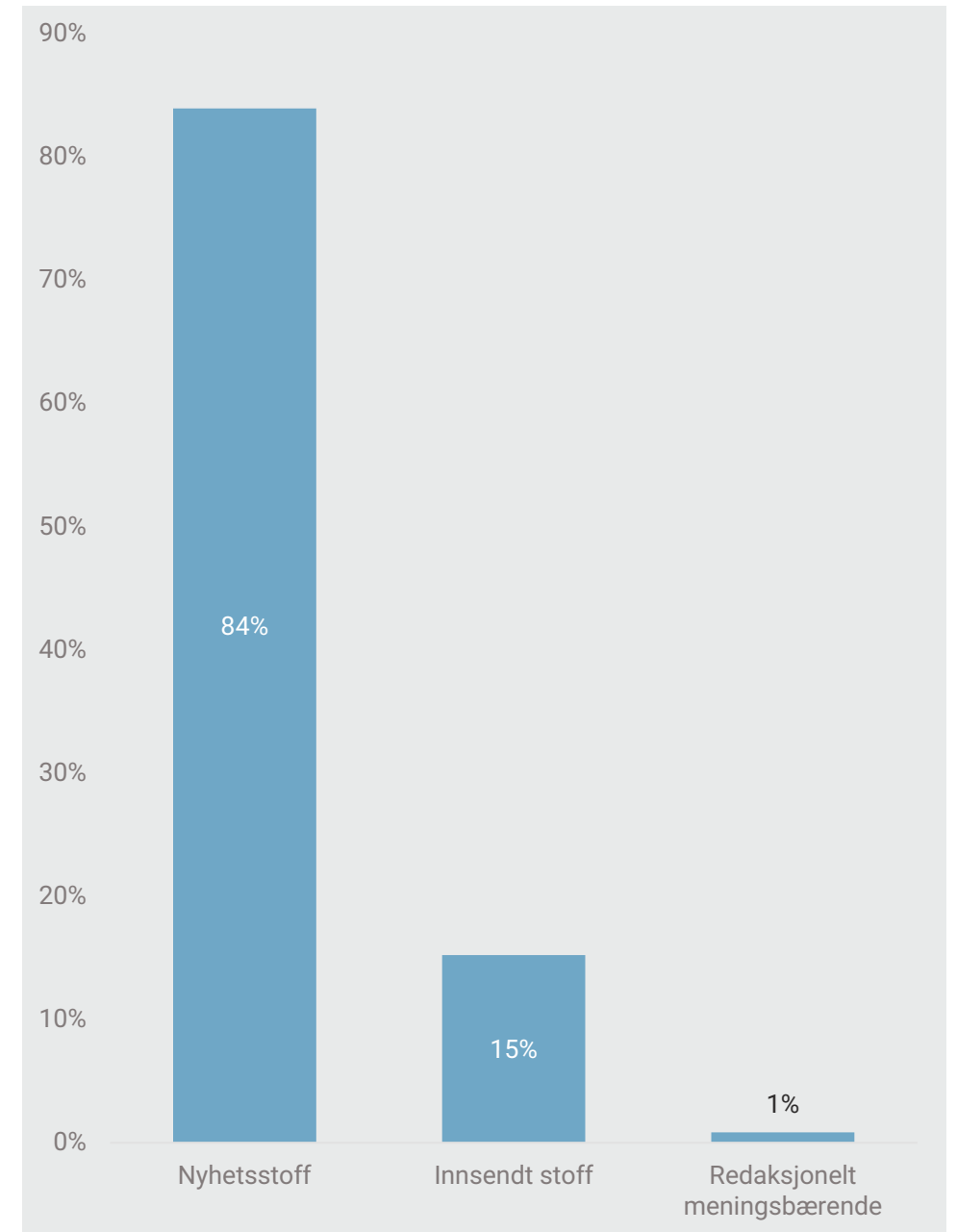
Andelen redaksjonelt meningsbærende stoff utgjør mindre enn én prosent både i 2018 og 2020, og i underkant av to prosent i 2019. Med bakgrunn i det overnevnte kan vi konkludere med at koronapandemien ikke har stimulert til en stor økning i verken innsendt stoff eller redaksjonelt meningsbærende stoff om forskning i 2020.

Det er forskningsområdene samfunn, helse og medisin og klima og bærekraft som oftest er tema i det innsendte stoffet. I en overveiende andel av debattinnleggene, 89 prosent, henvises det til konkret forskning eller forskningsrapporter. Forskere selv står bak åtte prosent av debattinnleggene. Kun fire debattinnlegg som har forskere eller professorer som avsendere dreier seg om korona.

Forskere selv står ikke bak en større andel innsendt stoff i «korona-året» 2020

Blant kildene i utvalget er det Aftenposten og Nationen som publiserer mest debattstoff om forskning, etterfulgt av Dagbladet.

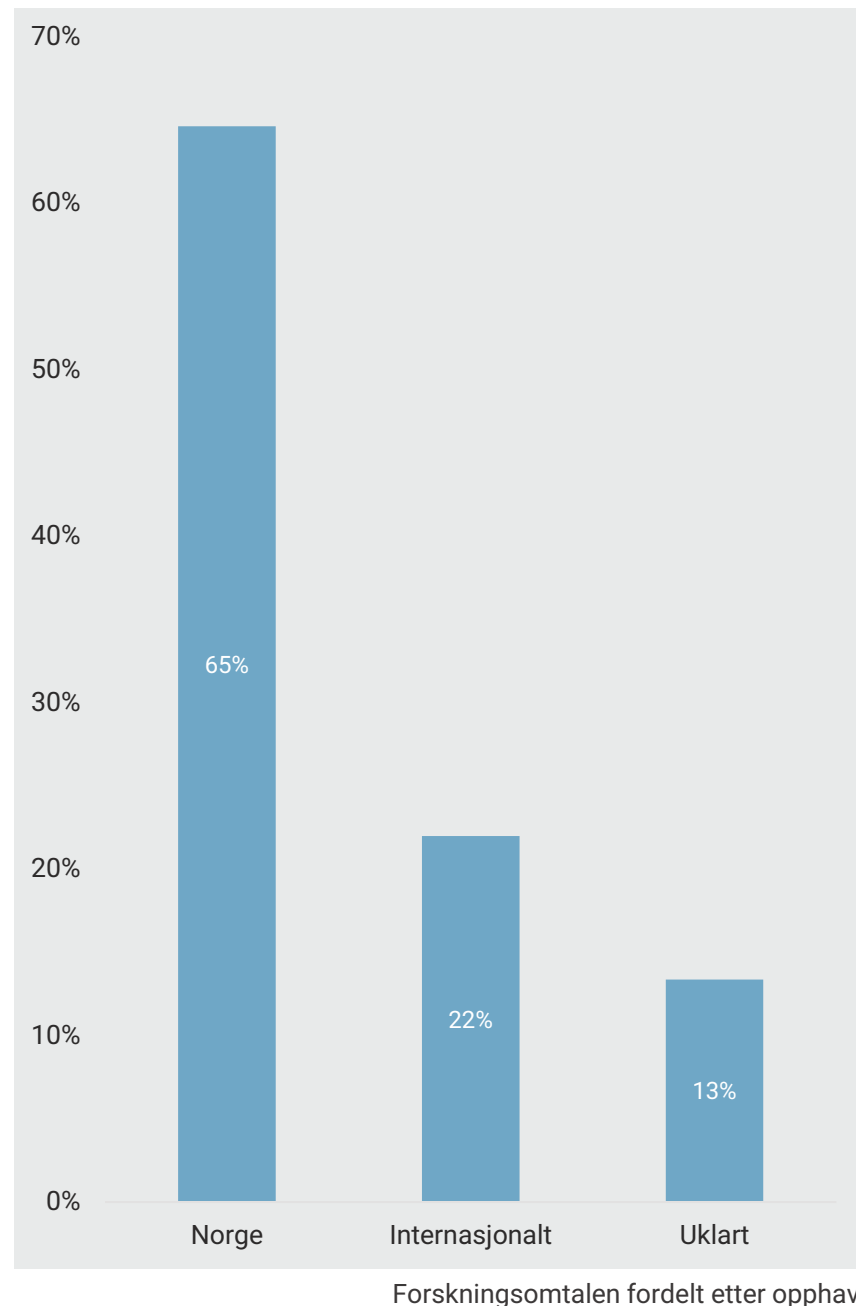
Forskningsomtalen i 2018, 2019 og 2020 fordelt på sjanger

Diagrammet til høyre viser hvorvidt forskningsomtalen henviser til norske forskere og forskningsinstitusjoner, eller til internasjonal forskning.

En overvekt av omtalen, 65 prosent, henviser til forskning som foregår i Norge, mens 22 prosent henviser til internasjonal forskning. Helse og medisin er fagfeltet det oftest henvises til, både i forbindelse med norsk og internasjonal forskning. I 13 prosent av forskningsomtalen kommer det ikke klart fram om det dreier seg om norsk eller internasjonal forskning.

Tabellen under viser hvordan henholdsvis norsk og internasjonal forskning fordeler seg på de ulike temaene.

	Norge	Internasjonalt	Uklart
Helse og medisin	132	43	28
Samfunn	82	18	17
Klima og bærekraft	53	28	1
Utenriks	30	21	10
Økonomi	23	4	3
Natur og miljø	21	7	5
Utdanning og kompetanse	18	1	2
Hav, havbruk og fiskerier	10	2	5
Landbasert mat og bioressurser	10	1	4

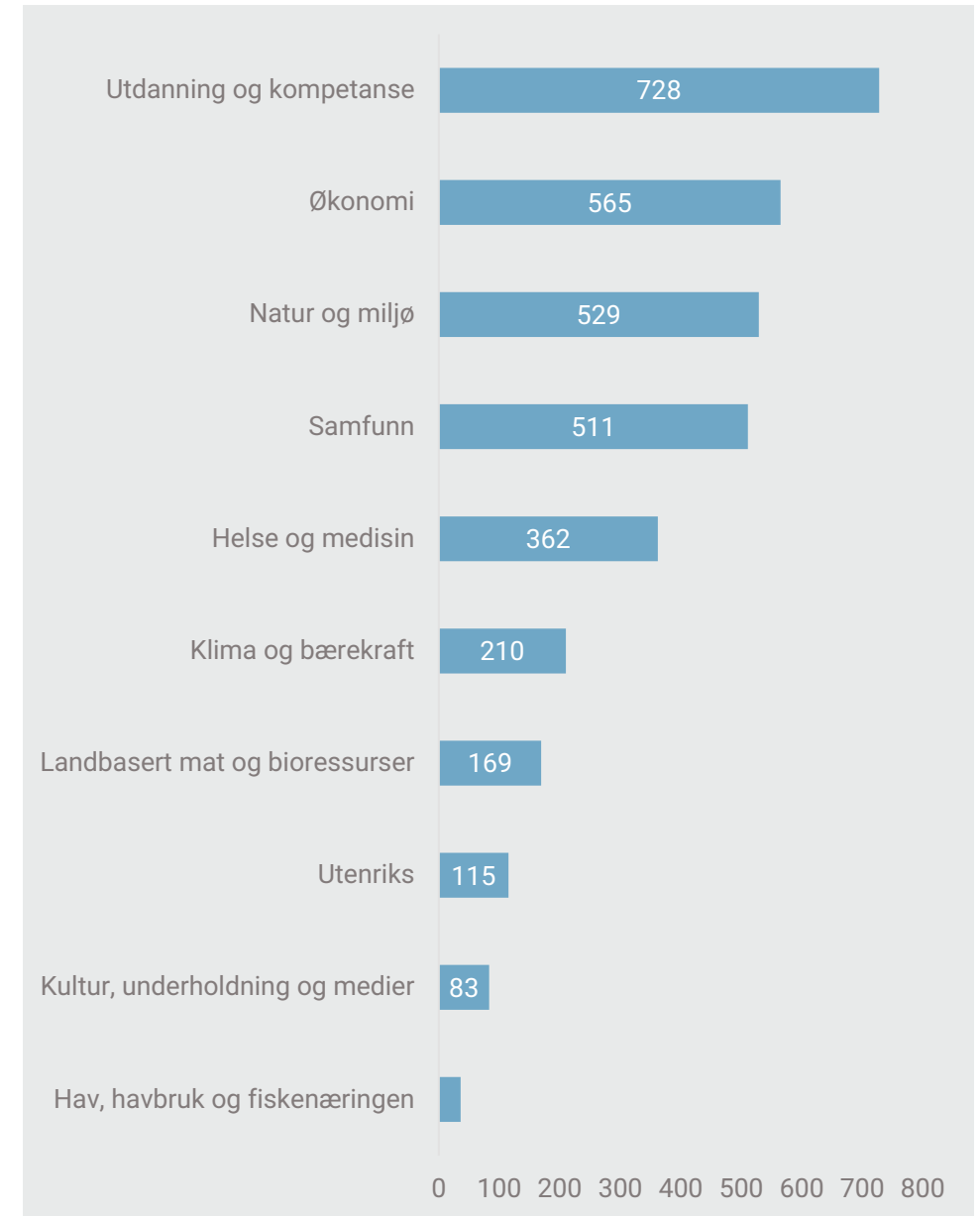
Forskningsomtale i norske medier: Interaksjoner på Facebook

Grafen til høyre under viser gjennomsnittlig engasjement per artikkel som tilhører de ulike forskningsfeltene. Engasjement på Facebook er målt i antall interaksjoner (reaksjoner, kommentarer og delinger).

Det er oppslag som er tilknyttet forskningsfeltet utdanning og kompetanse som skaper mest gjennomsnittlig engasjement på Facebook i analyseperioden. Dette fagfeltet står kun for 3,5 prosent av den totale forskningsomtalen i perioden 2018 til 2020. Oppslag som er tilknyttet de to forskningsområdene som har fått mest oppmerksomhet i perioden, helse og medisin og samfunn, engasjerer ikke i samme grad i sosiale medier.

Forskning knyttet til helse og medisin genererer mest omtale – men utdanning og kompetanse engasjerer mest på Facebook

Gjennomsnittlig Facebook engasjement per tema

Forskningsomtale i norske medier: Interaksjoner på Facebook

Tabellen under viser hvilke ti nettoppslag som har skapt størst engasjement på Facebook. Engasjement på Facebook er målt i antall interaksjoner (reaksjoner, kommentarer og delinger).

Dato	Overskrift	Kilde	FB-interaksjoner	Tema	Sjanger
16.03.2020	Advarer mot uante konsekvenser av ekstreme koronatiltak	Dagsavisen	12243	Helse og medisin	Nyhetsstoff
13.06.2019	Derfor bør vindkraft på land stoppes Odd Helge Gilja	Aftenposten	10237	Natur og miljø	Innsendt stoff
07.06.2018	Studie: De som drikker alkohol med måte er sjeldnere sykmeldt	Nettavisen	9738	Helse og medisin	Nyhetsstoff
17.03.2020	- Bommet stygt	Dagbladet	8555	Helse og medisin	Nyhetsstoff
13.07.2018	Åpenhet: - «Fristaden Uten Innsyn»	Dagbladet	8474	Samfunn	Innsendt stoff
13.06.2019	Oljearbeiderne produserer 21 ganger så store verdier som andre industriarbeidere	Nettavisen	7045	Økonomi	Nyhetsstoff
13.06.2019	Spillet om Ullevål sykehus Rune Slagstad	Aftenposten	6431	Økonomi	Innsendt stoff
06.05.2020	Endelig, en god barnehage på ekte	Dagsavisen	6007	Utdanning og kompetanse	Innsendt stoff
19.03.2018	Statsminister Erna Solberg varsler lovendring: Vil holde kalenderen til alle offentlig ansatte hemmelig	Dagbladet	4481	Samfunn	Nyhetsstoff
01.05.2019	Kattens politiske anatomi	Dagbladet	4314	Natur og miljø	Innsendt stoff

Metode

Del 1: overordnet undersøkelse av forskeruttalelser

I del 1 av analysen har vi benyttet boolske søk for å få en overordnet oversikt over forskeruttalelser i alle norske redaksjonelle medier i Retrievers kildebase. Søkene er formulert på en slik måte at de fanger opp ulike varianter av uttalelser fra ulike typer forskere, professorer og lignende. Vi har gjort søk i norske redaksjonelle medier på nett og papir, samt et utvalg redaksjonelle TV- og radiosendinger, i perioden 2018-2020. Tilsvarende er gjort på konkrete forskningsfelt. Søkende er ikke uttømmende for feltet, men gir et bilde av størrelsesforholdene.

Del 2: bruken av forskere og forskning i et utvalg medier

I del 2 av analysen har vi benytter oss av en variant av metoden «nyhetsuke», introdusert av Sigurd Allern (Nyhetsverdier. Om markedsorientering og journalistikk i ti norske aviser (2001, IJ-forlaget)). Vi har valgt perioden mars til september i årene 2018, 2019 og 2020. Metoden går ut på å velge datoer og ukedager med størst mulig spredning, for å tilsammen konstruere en nyhetsuke der potensielle skjevheten en sammenhengende uke vil gi med tanke på dominerende saker i mediene. Vi har valgt den tredje mandagen i mars, fjerde tirsdagen i april, første onsdagen i mai, andre torsdagen i juni, tredje fredagen i juli, fjerde lørdagen i august og første søndagen i september, gjennom de tre årene.

Retrievers analytikere har så gjennomlest alle artikler publisert på de gitte datoene, i de valgte mediene. Å velge nettmedier gir oss mulighet til å koble resultatene mot Facebook for å se på hva som har engasjert der.

Oppslag som inneholder referanser til forskning, uttalelser fra forskere/professorer o.l. eller er innlegg skrevet av forskere o.l. kategoriseres spesielt. På denne måten får vi en korrekt angivelse på hvor stor del av oppslagene i (de valgte) riksmediene som inneholder forskning, og om dette eventuelt har endret seg over tid.

Vi ser på tematikken i oppslagene, hvor viktig forskningen er for vinklingen av oppslaget og hvor forskningen stammer fra. Vi ser også på sjangerfordeling – omfanget av innlegg, redaksjonelt meningsbærende og nyhetsstoff.

Kildene vi har analysert spesielt er:

Aftenposten

Dagbladet

Nettavisen

Dagsavisen

Nationen

Åpne og lukkede artikler på nett og papir.

Retriever

Guro Lindebjerg

Country manager
guro.lindebjerg@retriever.no
98088748

Ane Kathrine Strand

Assisterende analysesjef
ane.kathrine@retriever.no
92030878

Nils Bjørseth

Customer manager
nils.bjorseth@retriever.no
97544947

Reis Avdimetaj

Analysis sales manager
reis.avdimetaj@retriever.no
91834435

Retriever Norge

Langkaia 1
0150 Oslo